

VIKTIG BOK SOM BORDE NÅ FLER

BOK

FORTETS MURAR
BJÖRN HEDLUND
Atlas reportage

Om alla i Sverige hade läst Björn Hedlunds 93 sidor långa reportagebok, hade det inte längre funnits någon som trodde att Sverige är bra på att ta emot flyktingar. Boken är ett gediget dokument över en inhuman svensk och europeisk flyktingpolitik.

Björn Hedlund tar läsaren från marockanska flyktingläger utanför den spanska staden Melilla till den grekiska staden Patras och vidare till korridorer och personalrum på förvaret i Märsta. Han har pratat med flyktingar som med livet som insats tagit sig till Europa och andra som gör allt för att försöka komma hit. Han har träffat personal på förvaren och Migrationsverket som på ett öppet sätt beskrivit sin syn på asylsökande. Det är gediget och genomarbetat.

Björn Hedlunds researcharbete är utom all kritik. Presentationen är inte lika bra. 93 sidor räcker inte för allt han har att berätta och kasten blir därför tvära. Jag hade gärna stannat kvar betydligt längre hos Ahmadou som flytt från Algeriet och sedan hamnat i ett flyktingläger i Melilla eller varför inte i diskussionen med Johanna som arbetar på förvaret i Märsta.

Björn Hedlund som person finns med i kulisserna hela boken igenom, men det är först i det sista kapitlet som hans åsikter blir tydliga. Jag hade föredragit att få lära känna Björn Hedlund tidigare i boken och få följa med honom på resorna utmed EU- fortets murar.

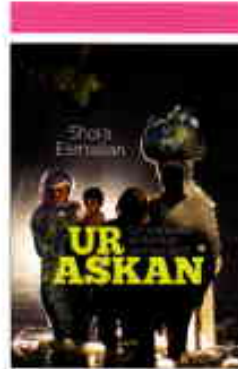
För den som inte tidigare känner till Europas hårda gränspolitik, vad egentligen ett förvar är och hur länder samspelar med målet att stänga ute människor på flykt, kan Björn Hedlunds bok bli svår att ta in. Verkligheten är hård och skrämmande och för att fler ska förstå krävs att den presenteras på ett tydligt och pedagogiskt sätt. Det lever inte Björn Hedlunds bok riktigt upp till och jag är därför rädd att de viktiga vittnesmål som han ger, bara kommer att läsas av redan migrationspolitiskt intresserade personer. Det är synd. Alla skulle behöva läsa och förstå innehållet i *Fortets murar*.

TEXT: BRITTA ABOTSI
JOURNALIST

ELEGANT OCH PEDAGOGISKT OM KLIMATFLYKTINGAR

BOK

UR ASKAN
SHORA ESMALIAN
Natur&Kultur

I reportageboken *Ur askan* berättar människor i Pakistan, Egypten och Kenya för Shora Esmalian om sina livssituationer, sina drömmar och, framförallt, sina iakttagelser kring det förändrade klimatet och dess konsekvenser. De som tvingas fly eller flytta på sig på grund av förändringar i klimatet tar sig oftast till närområdena. Då UNHCR ännu inte definierat klimattflyktingar som kategori kan de inte få del av de rättigheter som knyts till flyktingförklaringen.

Esmalian länkar elegant och pedagogiskt samman större globala skeenden med lokala förändringar och enskilda människors berättelser. Hennes argument är att orsakerna till – och effekterna av – klimattförändringar och naturkatastrofer måste förstås som ett samspel mellan natur och sociala faktorer. Människor möter inte en naturkatastrof med samma förutsättningar. Den som redan är sårbar drabbas hårdare. Rika jordägare kan inte bara skydda sig själva, sina egendomar och grödor, utan har också – som i fallet med översvämningarna i Pakistan 2010 – bidragit till att leda översvämningarna från de egna markerna till platser där mer försvarslösa människor bor. Konsekvensen av att få sitt hem bortspolat är desto större för den vars årsinkomst är nedplöjd i den mark som floden drar med sig. Kvinnor drabbas ofta hårdare då tillgång till trygghet, integritet och hygien kringskärs.

Ur askan kan också lära oss något om hur man skriver om människor på ett sätt som skapar närhet och identifikation utan att hänge sig åt kulturella stereotyper eller förenklade förklaringsmodeller. Esmalian behandlar sina intervjupersoner och deras erfarenheter med varsamhet och respekt och skapar porträtt av hela och komplexa människor i specifika geografiska och historiska sammanhang. På så sätt lyckas hon med balansakten att berätta om människor som drabbats hårt utan att beskriva dem som enbart offer. Trots att den klimatpolitiska situationen ligger tung och mörk över sidorna lyckas Esmalian också förmedla det hopp och den glädje som finns i människors vardagliga kamp för livet.

TEXT: MAJA SAGER
REDAKTIONSMEDLEM